

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. В. В. ДОКУЧАЄВА**

Кафедра прикладної економіки і міжнародних економічних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
професор _____ Р. ШЕЛУДЬКО
« 31 » _____ 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОПП 1 «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 051 «Економіка»

Освітньо-професійна програма «Економіка»

Факультет менеджменту і економіки

Харків – 2020

Робоча програма дисципліни «Економіка підприємства» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка».

«26» серпня, 2020 р. 13 с.

Розробник: **Пашенко Юлія Валентинівна**, канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин

Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри,
д-р екон. наук, професор ХНАУ
«26» серпня 2020 р.

Л. ЛОМОВСЬКИХ

Схвалено навчально-методичною комісією факультету менеджменту і економіки Протокол від «27» серпня 2020 р. № 2.

Голова навчально-методичної комісії
факультету менеджменту і економіки,
к. е. н., доцент

Ю. ФІЛІМОНОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 10	Галузь знань 05 “Соціальні і поведінкові науки”	Обов’язкова	
Модулів – 3	Спеціальність 051 «Економіка» Освітньо-професійна програма «Економіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		3-й	4-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання індивідуальне розрахункове завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 300 год.		5,6-й	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 5-й семестр аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача – 2,4 6-й семестр аудиторних – 6 самостійної роботи здобувача – 3,4	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	68 год.	16 год.
		Практичні, семінарські	
		68 год.	16 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		164 год.	268 год.
	Вид контролю: – залік; – екзамен; – курсовий проект..		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Економіка підприємства» полягає у формуванні у здобувачів цілісної системи знань з прикладних аспектів діяльності первинної, самостійної і економічно виокремлено ланки національної економіки – підприємства.

Основні завдання дисципліни:

- вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо - комерційних системах підприємств;
- закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень теорії та практики управління підприємствами;
- дослідження продуктивних сил з погляду їх впливу на виробничі відносини підприємства, керівництво цим процесом, вплив на його результат;
- обґрунтування можливостей для повнішого використання наявного виробничого потенціалу підприємств в умовах ринкових відносин;
- вивчення витрат виробництва і собівартості продукції, обґрунтуванні критеріїв розподілу витрат на постійні і змінні, вибору виробничих альтернатив за різного ступеня забезпеченості певними змінними ресурсами, на обґрунтуванні рекомендацій щодо зниження собівартості продукції й одержанні найбільшої економічної вигоди;
- дослідження причин зміни обсягу виробництва продукції та її впливу на ціни і доходи підприємства;
- вивчення якості продукції, обґрунтування можливих напрямів її підвищення і ступінь впливу на прибутковість виробництва

Предметом вивчення дисципліни «Економіки підприємства» є економічний механізм функціонування підприємства, формування та використання його ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності.

У результаті вивчення курсу здобувачі повинні знати:

- основні економічні закони і закономірності та механізми їх прояву;
- основний категоріальний апарат економіки підприємств;
- роль і особливості підприємства, як первинної ланки національної економіки;
- особливості формування виробничої програми підприємства;
- поняття, порядок формування та ефективність використання основного капіталу підприємства;
- особливості складу та структури оборотного капіталу підприємства;
- поняття персоналу підприємства, ефективності його використання;
- форми та системи оплати праці;
- сутність, методи та принципи формування цінової політики підприємства;
- основи антикризового управління діяльністю підприємства.

Здобувачі повинні *уміти* вирішувати конкретні завдання діяльності підприємства, зокрема:

- окреслення цільових характеристик діяльності підприємства на ринку;

- формування програми виробництва продукції та її реалізації, ресурсного забезпечення виробничої програми;
- визначення складових ресурсного потенціалу підприємства та пошук шляхів його ефективного використання;
- здійснювати оцінку ефективності господарської діяльності та пошук шляхів її підвищення;
- проводити оцінку конкурентоспроможності підприємства та його продукції.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

У результаті вивчення дисципліни «Економіка підприємства» у здобувачів мають бути сформовані наступні компетентності:

- загальні:

ЗКЗ. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

- спеціальні:

СК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК 3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК 6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

СК 8. Здатність аналізувати та розв’язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб’єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК 14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Програмними результатами навчання після вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є:

ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки,

ПРН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН 8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ПРН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна «Економіка підприємства» тісно пов'язана з усіма економічними дисциплінами, а особливо із такими як «Економічний аналіз», «Фінанси підприємства», «Організація виробництва», «Планування діяльності підприємства», «Внутрішній економічний механізм підприємства», «Потенціал підприємства», «Економіка галузей сільського господарства», «Економіка праці і соціально трудові відносини» та ін.

Для засвоєння матеріалу навчальної дисципліни «Економіка підприємства» заплановано такі види занять: лекції, семінарські заняття під керівництвом викладача, самостійна, практична робота студентів над матеріалом лекцій та розрахунковими матеріалами, навчальною та спеціальною літературою.

При вивченні дисципліни «Економіка підприємства» студент має ознайомитися з програмою дисципліни, її структурою, формою та методами навчання, видами та методами контролю знань.

Тематичний план дисципліни «Економіка підприємства» складається з шести змістовних модулів, кожен з яких об'єднує у собі відносно окремий

самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Навчальний процес здійснюється у таких формах: лекційні, практичні та семінарські заняття, індивідуальна науково-дослідна робота, самостійна робота студента.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Підприємство в сучасній системі господарювання

Тема 1. Теорії та моделі підприємств.

Тема 2. Основи підприємництва.

Тема 3. Види підприємств, їх організаційно-правові форми.

Тема 4. Зовнішнє середовище господарювання підприємства.

Змістовий модуль 2. Управління діяльністю підприємства

Тема 5. Структура та управління підприємством.

Тема 6. Ринок і продукція.

Тема 7. Прогнозування та планування діяльності підприємства.

Тема 8. Обґрунтування виробничої програми підприємства.

Тема 9. Суть та особливості функціонування підприємств АПК.

Змістовий модуль 3. Забезпеченість та ефективність використання ресурсного потенціалу

Тема 10. Земельні ресурси та їх використання

Тема 11. Персонал підприємства.

Тема 12. Продуктивність і оплата праці.

Тема 13. Інтелектуальний капітал.

Тема 14. Основний капітал.

Тема 15. Оборотний капітал.

Тема 16. Інвестиції.

Змістовий модуль 4. Організація діяльності підприємства

Тема 17. Інноваційна діяльність.

Тема 18. Техніко-технологічна база та виробничі потужності підприємства.

Тема 19. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.

Тема 20. Організація операційної діяльності.

Тема 21. Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції.

Змістовий модуль 5. Результати господарської діяльності підприємств

Тема 22. Витрати підприємства.

Тема 23. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання.

Тема 24. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.

Тема 25. Інтегральна ефективність діяльності підприємства

Змістовий модуль 6. Моделі розвитку підприємств

Тема 26. Суспільні форми організації виробництва

Тема 27. Сучасні моделі розвитку підприємств.

Тема 28. Трансформація і реструктуризація підприємств.

Тема 30. Економічна безпека підприємства.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п,с	лаб	інд	с.р.		л	п,с	лаб	інд	с.р.
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Підприємство в сучасній системі господарювання												
Тема 1. Теорії та моделі підприємств.	11	2	2			7	8					8
Тема 2. Основи підприємництва.	13	2	2			9	10					10
Тема 3. Види підприємств, їх організаційно-правові форми.	15	4	4			7	9	1				8
Тема 4. Зовнішнє середовище господарювання підприємства.	14	2	2			10	9	1				8
Разом за змістовим модулем 1	53	10	10			33	36	2	0	0	0	34
Змістовий модуль 2. Управління діяльністю підприємства												
Тема 5. Структура та управління підприємством.	12	2	2			8	10					10
Тема 6. Ринок і продукція.	10	2	2			6	11	1				10
Тема 7. Прогнозування та планування діяльності підприємства.	12	2	2			8	9	1				8
Тема 8. Обґрунтування виробничої програми підприємства.	8	2	2			4	10					10
Тема 9. Суть та особливості функціонування підприємств АПК	12	2	2			8	10					10
Разом за змістовим модулем 2	54	10	10			34	50	2	0	0	0	48
Змістовий модуль 3. Забезпеченість та ефективність використання ресурсного потенціалу												

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п,с	лаб	інд	с.р.		л	п,с	лаб	інд	с.р.
Тема 10. Земельні ресурси та їх використання	15	4	4			7	10	1	1			8
Тема 11. Персонал підприємства.	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 12. Продуктивність і оплата праці.	10	2	2			6	11	1				10
Тема 13. Інтелектуальний капітал.	8	2	2			4	10					10
Всього за 5 семестр	150	30	30			90						-
Тема 14. Основний капітал.	11	4	4			3	10	1	1			8
Тема 15. Оборотний капітал.	9	2	2			5	10	1	1			8
Тема 16. Інвестиції.	7	2	2			3	10					10
Разом за змістовим модулем 3	70	18	18			34	71	5	4	0	0	62
Змістовий модуль 4. Організація діяльності підприємства												
Тема 17. Інноваційна діяльність.	9	2	2			5	10					10
Тема 18. Техніко-технологічна база та виробничі потужності підприємства.	10	2	2			6	9		1			8
Тема 19. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.	9	2	2			5	10	1	1			8
Тема 20. Організація операційної діяльності.	8	2	2			4	10					10
Тема 21. Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції.	9	2	2			5	10	1	1			8
Разом за змістовим модулем 4	45	10	10			25	49	2	3			44
Змістовий модуль 5. Результати господарської діяльності підприємств												
Тема 22. Витрати підприємства.	8	2	2			4	12	1	1			10
Тема 23. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання.	9	2	2			5	11	1	2			8

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п,с	лаб	інд	с.р.		л	п,с	лаб	інд	с.р.
Тема 24. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.	9	2	2			5	10	1	1			8
Тема 25. Інтегральна ефективність діяльності підприємства	13	4	4			5	11	1	2			8
Разом за змістовим модулем 5.	39	10	10			19	44	4	6			34
Змістовий модуль 6. Моделі розвитку підприємств												
Тема 26. Суспільні форми організації виробництва	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 27. Сучасні моделі розвитку підприємств.	9	2	2			5	10					10
Тема 28. Трансформація і реструктуризація підприємств.	6	2	2			2	10					10
Тема 29. Оптимізація бізнес-процесів підприємства.	4	2	2				10					10
Тема 30. Економічна безпека підприємства.	10	2	2			6	10		2			8
Разом за змістовим модулем 6.	39	10	10			19	50	1	3			46
Всього 6 семестр	193	48	48			97						
Усього годин	300	68	68			164	300	16	16			268
Модуль 2												
ІНДЗ												
Усього годин	300	68	68			164	300	16	16			268

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теорії функціонування підприємств	1
2	Основи підприємництва.	2
3	Підприємство як суб'єкт господарської діяльності	1
4	Види підприємств, їх організаційно-правові форми.	2
5	Зовнішнє середовище господарювання підприємства.	2
6	Структура та управління підприємством.	2
7	Ринок і продукція.	2
8	Прогнозування та планування діяльності підприємства.	2

9	Обґрунтування виробничої програми підприємства.	2
10	Суть та особливості функціонування підприємств АПК.	1
11	Роль землі як основного засобу виробництва в сільському господарстві	1
12	Персонал підприємства.	1
13	Продуктивність і оплата праці.	1
14	Інтелектуальний капітал.	1
15	Основний капітал.	1
16	Оборотний капітал.	1
17	Інвестиції.	1
18	Інноваційна діяльність.	1
19	Техніко-технологічна база та виробничі потужності підприємства.	1
20	Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.	1
21	Організація операційної діяльності	2
22	Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції.	1
23	Особливості та процес формування собівартості продукції	1
24	Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання.	1
25	Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності	1
26	Ефективність діяльності підприємства	1
27	Форми організації виробництва	1
28	Сучасні моделі розвитку підприємств	2
29	Трансформація і реструктуризація підприємств та оптимізація бізнес процесів їх діяльності.	2
30	Оптимізація бізнес-процесів підприємства.	2
31	Економічна безпека підприємства.	1
	Разом	42

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теорії та моделі підприємств	2
2	Види підприємств, їх організаційно-правові форми.	2
3	Ціни та ціноутворення на продукцію	2
4	Забезпеченість, інтенсивність та ефективність використання земельних ресурсів	2
5	Забезпеченість та ефективність використання трудових ресурсів.	1
6	Продуктивність і оплата праці.	2

7	Основні фонди та аналіз забезпеченості та використання їх.	2
8	Забезпеченість та ефективність використання оборотного капіталу.	2
9	Виробничі потужності підприємства.	1
10	Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції.	2
11	Виробничі витрати та формування собівартості продукції	1
12	Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання	2
13	Оцінка ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності	1
14	Спеціалізації і концентрація як суспільні форми виробництва.	2
15	Інтенсифікація: суть напрямки та показники визначення.	1
16	Ефективність господарської діяльності підприємства та виробництва певних видів продукції.	1
	Разом	26

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
—	—	—

8. Самостійна робота

Самостійна робота здобувача відноситься до інформаційно-розвиваючих методів навчання і є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Види самостійної роботи студентів за цільовим призначенням:

1. Вивчення нового матеріалу: читання та конспектування літературних джерел інформації; перегляд відеозаписів; прослуховування лекцій магнітних записів; інші види занять.

2. Поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до контрольних, практичних, семінарів; виконання типових задач; інші види занять.

3. Вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: проведення лабораторних робіт з елементами творчості; розв'язання нестандартних задач; виконання розрахунково-графічних робіт і курсових робіт; участь у ділових іграх і в розборі проблемних ситуацій; складання рефератів, доповідей, інформацій з заданої теми; інші види занять.

4. Вдосконалення теоретичних знань і практичних навичок в умовах виробництва: навчальні практикуми, робота на філіях кафедр; усі види практик.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підприємництво у фінансовій сфері.	1
2	Технологія, засоби виробництва й підприємницький капітал.	2
3	Державна підтримка підприємницької діяльності, правова база.	2
4	Діяльність підприємця по відборі, аналізу й реалізації підприємницьких ідей.	2
5	Процедура укладання договору.	2
6	Економічні обмеження створення та діяльності підприємства.	2
7	Механізм державного регулювання діяльності підприємства.	2
8	Сутність взаємин держави й підприємства. Державне регулювання діяльності підприємства.	2
9	Підприємство й нефінансові суб'єкти економічної діяльності.	2
10	Взаємини підприємства з конкурентами, постачальниками ресурсів, покупцями.	2
11	Взаємини підприємства з органами нагляду за діяльністю підприємства: санітарно-епідеміологічний, пожежний, екологічний і ін. види нагляду.	2
12	Підприємство й суб'єкти фінансової системи.	1
13	Взаємини підприємства з банківською системою. Банк як комерційне підприємство.	1
14	Взаємини підприємства зі страховими компаніями, інвестиційними фондами, податковою інспекцією, пенсійним фондом.	1
15	Поняття і параметри організаційної структури управління підприємством (організацією).	1
16	Основні типи організаційних структур управління: лінійно-функціональні, дивізійні, матричні.	1
17	Особливості вибору організаційних структур управління новостворюваних підприємств різних розмірів і форм власності, галузевої належності.	1
18	Виробнича інфраструктура і її економічні особливості.	1
19	Загальна характеристика продукції (послуг).	1
20	Сутність стратегічного планування.	1
21	Розвиток системи стратегічного планування та бізнес-планування за ринкових умов господарювання.	1
22	Сутність і системи оперативного планування діяльності виробничих підрозділів підприємства.	1
23	Проблеми вдосконалення тактичного та оперативного планування за умов ринкової системи господарювання.	1
24	Економічна характеристика основних, додаткових і підсобних галузей.	1
25	Регіональні агропромислові формування.	1
26	Протиріччя економічних інтересів аграрних і агропромислових підприємств.	1
27	Можлива економічна модель поєднання економічних інтересів постачальників сировини і агропереробних підприємств через розподіл між ними грошового доходу від реалізації кінцевої продукції.	1
28	Фактори, що впливають на чисельність працівників.	1

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
29	Етапи керування персоналом: розробка плану задоволення майбутніх потреб у персоналі, набір і відбір персоналу, формування штатного розкладу й установлення заробітної плати по категоріях працівників..	1
30	Інформаційне забезпечення як нематеріальний ресурс: програмні продукти, бази даних, об'єкти авторського права.	1
31	Характеристика об'єктів промислової власності: винаходу, промислові зразки, корисні моделі, товарні знаки й знаки обслуговування.	1
32	Платежі за використання патентів і ліцензій	1
33	Власний та запозичений капітал як засоби, що забезпечують діяльність підприємства.	1
34	Загальна характеристика уставного капіталу та визначення певних властивостей уставного капіталу акціонерних товариств.	1
35	Поняття зони рівної економічності.	1
36	Дебіторська заборгованість і кредитна політика підприємства	1
37	Принципи формування кредитної політики підприємства.	1
38	Роль фінансових інвестицій у становленні та розвитку ринкових відносин.	1
39	Умови залучення і використання фінансових інвестицій за діючої системи господарювання.	1
40	Новини і нововведення, їх сутність і первісні імпульси виникнення.	1
41	Взаємозв'язок окремих видів інноваційних процесів. Вплив нововведень на виробництво, будь-яку господарську і підприємницьку діяльність.	1
42	Сутність організаційного прогресу як прояв використання організаційних, економічних, соціальних і юридичних нововведень.	1
43	Можливі види лізингу за окремими класифікаційними ознаками.	1
44	Загальні методичні принципи розрахунку виробничої потужності заново створюваного та діючого підприємства.	1
45	Установлення й регулювання резервних потужностей на підприємствах різних галузей економіки.	1
46	Конверсія й диверсифікація виробничих потужностей за ринкових умов господарювання.	1
47	Технологічний процес як головна складова виробничого процесу.	1
48	Тривалість виробничого циклу як характеристика виробничого процесу за складністю та швидкістю перебігу.	1
49	Вплив типу виробництва на його організаційно-технічну побудову та ефективність.	1
50	Сутність, показники рівня розвитку та ефективність спеціалізації, кооперування і конверсії виробничих підприємств (організацій).	2
51	П'ять чинників конкуренції М. Портеру.	2
52	Значення й організація сертифікації продукції й систем якості.	2
53	Внутрівиробничий технічний контроль якості.	2
54	Прогнозування собівартості нових виробів на етапах їх розробки та освоєння виробництва; можливі методи прогнозування: питомих витрат, баловий, агрегатний, кореляційний.	2
55	Стратегічні напрями регулювання поточних витрат на різногалузових підприємствах.	2
56	Групи шляхів (чинників) зниження поточних витрат у розрахунку на одиницю продукції: підвищення технічного рівня виробництва;	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	удосконалення організації виробництва, праці та управління; збільшення обсягу виробництва і підвищення якості продукції.	
57	Прибутковість і доходність: їхня сутність, відмінність між ними.	2
58	Резерви підвищення доходів.	2
59	Методи обґрунтування плану-прогнозу доходів підприємства.	2
60	Чинники підвищення ефективності використання капітальних вкладів і фінансових інвестицій.	2
61	Теоретичні моделі визначення ціни акцій і облігацій.	2
62	Системи та методи внутрішнього контролю за доходами підприємства.	2
63	Стратегія управління прибутком підприємства, етапи розробки.	2
64	Розвиток міжгосподарської кооперації у сільському господарстві та агропромислової інтеграції.	2
65	Зарубіжний досвід агропромислової інтеграції і можливості його використання в Україні.	2
66	Основний і додаткові показники галузевої структури підприємств.	2
67	Розробка і реалізація програми (бізнес-проекту) реструктуризації різних організаційних утворень.	2
68	Програма санаційних заходів фінансово-економічного характеру.	2
69	Комерційна таємниця й захист від витоку інформації. Економічна розвідка підприємства.	2
70	Форми та ефективність реалізації програми антикризового господарювання.	2
	Разом	100

9. Індивідуальні завдання

Структура індивідуального науково-дослідного завдання відповідає тематиці практичних занять. Студенти беруть за основу реальне підприємство або модель підприємства, яка відповідає дійсності. Вихідними даними є загальні характеристики підприємства, характер виробничої діяльності, асортимент продукції, що випускається, ринкові позиції. Ця модель є основою для виконання практичних занять, основні завдання що мають бути опрацьовані формуються відповідно до робочого зошиту для практичних занять.

10. Методи навчання

При вивченні дисципліни використовуються наступні методи навчання: лекції із застосуванням мульти-медіа; розв'язування задач або творчих завдань, семінари-дискусії, семінари-брифінги, мозкові штурми, робота в малих групах, робота в Інтернет; складання графічних схем.

11. Методи контролю

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять. Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться у наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі семінарських занять.
2. Оцінювання роботи студентів під час проведення практичних занять.
3. Оцінювання виконання індивідуального завдання (ІНДЗ).
4. Проведення проміжного контролю.
5. Проведення модульного контролю.
6. Проведення підсумкового контролю (екзамен).

Поточне оцінювання знань та умінь студентів здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- відвідування занять;
- виконання індивідуального науково-дослідного завдання;
- проходження проміжного контролю;
- виконання модульного контрольного завдання.

Оцінювання проводиться за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведення розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії. Вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та роботи висновки.

Максимальна кількість балів ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента, або його усної відповіді всім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні практичних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то бальна оцінка буде знижена.

Індивідуальне науково-дослідне завдання оцінюється за критеріями: самостійності виконання; логічності та деталізації плану; повноти й глибини розкриття теми; наявності ілюстрацій (таблиці, рисунки, схеми тощо); кількості використаних джерел (не менше десяти); наявності конкретних пропозицій; якості оформлення.

Проміжний тестовий контроль проводиться два рази у п'ятому семестрі та чотири рази у шостому семестрі. При проведенні поточного тестування визначається рівень знань студентів з теоретичних питань та практичних навичок з навчальної дисципліни.

Тестові завдання охоплюють провідні теми, які вивчаються в межах даної навчальної дисципліни та згруповані за шістьма модулями, кожен з яких складається з тесових завдань різного рівня складності та ситуаційних розрахункових задач.

Підсумковий контроль здійснюється у формі поточного модульного контролю у п'ятому семестрі та екзамену у шостому семестрі.

Курсовий проект – окремий заліковий кредит навчальної дисципліни, оцінюється як самостійний вид навчальної діяльності здобувача.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

П'ятий семестр

Поточне тестування та самостійна робота													Сума
Змістовий модуль 1 (40%)				Змістовий модуль 2 (40%)					Змістовий модуль 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	
10	12	12	10	12	12	10	10	12	-	-			100,0

Шостий семестр

	Теми змістових модулів	Кількість балів
Поточне тестування та самостійна робота	T1-T9	18
	T10	2
	T11	2
	T12	2
	T13	2
	T14	2
	T15	2
	T16	2
	T17	2
	T18	2
	T19	2
	T20	2
	T21	2
	T22	2
	T23	2
	T24	2
	T25	2
	T26	2

	T27	2
	T28	2
	T29	2
	T30	2
Підсумковий тест (екзамен)		40 балів
Сума		100

Оцінювання курсового проекту

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до 30	до 50	до 20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни;

2. Пащенко Ю. В., Кучер Л.Ю. Економіка підприємства: курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка». Х.: ХНАУ. 2018. 188 с.;
3. Економіка підприємства: методичні вказівки до курсового проектування для студентів 3 курсу напряму підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства» / укл.: Олійник Т.І., Олійник В.В. – Харків, 2011. – 22 с.;
4. Пащенко Ю. В., Кучер Л.Ю. Філімонов Ю.Л. Економіка підприємства: програма і методичні вказівки до організації і проведення виробничої практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 051 «Економіка», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Харків. ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2018. 53 с.;
5. Економіка підприємства: виробничо-практичний довідник / Т. І. Олійник, Ю. В. Пащенко, Н. С. Ляліна / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків, 2012.– 340 с.;
6. Пащенко Ю.В., Кучер Л.Ю., Шелудько Л.В., Філімонов Ю.Л. Економіка підприємства: завдання для діагностики рівня засвоєних знань для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування». Харків. ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2019. 92 с.
7. Пакет тестових завдань.

14. Рекомендована література

базова:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-ІУ//Право і практика.-2004.-№ 2(41); №3(42);
2. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств : підручник / В.Г. Андрійчук. – 2-ге вид., доп. і переробл. – К. : КНЕУ, 2002. – 624 с.
3. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник / В.Г. Андрійчук – К.: КНЕУ, 2014. – 779 с.
Економіка підприємств: підручник / Ф.В. Горбонос, Г.В. Черевко, Н.Ф. Павленчик, А.О. Павленчик. – К. : Знання, 2010. – 463 с.
4. Економіка підприємства: підручник / Г. О. Швиданенко, В. Г. Васильков, Н. П. Гончарова та ін. / за заг. ред. Г. О. Швиданенко. – К.: КНЕУ, 2009. – 816 с.
5. Економіка підприємства: навч. посібник / А.М. Москаленко, А. І. Бойченко, М. А. Латинін, П. Ф. Куценко. – Чернігів: ЗАТ «ЧКПФ», 2005. – 154 с.
6. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підручник / О. С. Іванілов – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.
7. Манів З. О. Економіка підприємства: навч. посібник / З. О. Манів, І.М. Луцький. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2006. – 580 с.

8. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. С.Ф. Покропивного. – Вид. 2-ге, переробл. – К. : КНЕУ, 2001. – 528 с.
9. Шваб Л. І. Економіка підприємства: навч. посібник/ Л. І. Шваб. – 2-е вид. – К.: Каравелла, 2005. – 568 с.
10. Економіка підприємства: наоч. посібник / В.Й. Шиян, О.І. Гуторов, І.О. Шарко, Л.Ю. Кучер / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків: ХНАУ, 2011. – 149 с.

допоміжна:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. №435-ІУ із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 19 червня 2003 р № 980-ІУ, від 18 листопада 2003 року № 1255-ІУ [с изм. и доп. от 03.11.04] //Право і пр. -2004. і -№ 33 (Кн. 1 - 3); 2005. - №1 (Кн. 4 - 5); №2 (Кн. 5 - 6);
2. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 15 травня 2003 р. №755-ІУ/ Вісник податкової служби Укр. - 2003. -липень;
3. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.91 р. № 1576 -ХІІ із змінами і доповненнями.[с изм. и доп. от 03.03.05]//Право и практика-2005. -№13.-с.69-78
4. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.05.1997 № 283/97 -ВР із змінами і доповненнями, в т.ч. внесеними Законом України від 4.12.2002 року №349-ІV с изм. и доп. по сост. на 16.09.2005]//Все о бухгалтерском учете - 2005. - №86.;
5. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.95 р. №108/95 // Сборник систематизированного законодательства. - 2005. - Вып. 5 - с.24 - 29 [с изм. и доп. от 21.10.04 №2103-ІV]
6. Закон України «Про державну підтримку малого підприємництва» від 19.10.2000 р. № 2063 - ІІІ //ВВРУ. - 2000. - № 51 - 52. - ст. 447
7. Закон України «Про стандартизацію» від 17 .05. 2001 року №2408-111 //ВВРУ. і -2001.-№31.-ст. 145
8. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 23.12.93 і р.№ 3771 - ХІІ. // Интеллектуальная собственность в Украине: правовые основы и практика: В 3х т. Т.3 Промышленная собственность. - К: Ін. Юр, 1999. - с. 154- 166
9. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.99 р. № 3687- ХІІ // Интеллектуальная собственность в Украине: правовые основы и практика: В 3х т. Т.3 Промышленная собственность. - К: Ін. Юр, 1999. - с. 118 - 137
- 10.Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 10.01.2003 р. №433-ІV // Зкспресс анализ -№11.- с.20 - 24
- 11.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене і наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000р. № 92. // Все о бухгалтерском учете - 2005. - №13

12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246 // Все о бухгалтерском учете -2005.-№13

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318 // Все о бухгалтерском учете -2005.-№13

14. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку): за ред. М. В. Присяжнюка, М. В. Зубця, П. Т. Саблука, В. Я. Месель-Веселяка, М. М. Федорова. – К. : ННЦ „ІАЕ”, 2011. – 1008 с.

15. Гуторов О. І. Проблеми сталого землекористування у сільському господарстві: теорія, методологія, практика: монографія // О. І. Гуторов .— Харків: «Едена», 2010. – 405 с.

16. Економічний довідник аграрника / [В. І. Дробот, Г. І. Зуб, М. П. Кононенко та ін. / за ред. Ю. А. Лузана, П. Т. Саблука] – К.: Преса України, 2003. – 800 с.

17. Канінський П. К. Підвищення ефективності аграрного виробництва: монографія / П. К. Канінський, М. П. Канінський. – К.: ННЦ ІАЕ, 2011. – 432 с.

18. Організація, прогнозування та планування агропромислового комплексу : навч. посібник / за ред. П.С. Березівського. – Львів : Магнолія Плюс; СПД ФО В.М. Піча, 2004. – 443 с.

19. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посібник / С. М. Клименко, О. С. Дуброва, Д. О. Барабась, Т. В. Омеляненко, А. В. Вакуленко. – К.: КНЕУ, 2006. - 527 с.

20. Хорунжий М.Й. Організація агропромислового комплексу : підручник / М.Й. Хорунжий. – К. : КНЕУ, 2001. – 382 с.

21. Пасемко Г. П. Цінова політика сільськогосподарських підприємств в умовах ринку: монографія / Г. П. Пасемко, С. В. Шевченко. – Харків: ХНАУ, 2012. – 228 с.

22. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: навч. посібник / А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2005. – 536 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Сервер Верховної Ради України [Електронний ресурс]– Режим доступу: www.rada.gov.ua/
2. Національний рейтинг товарів і послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://quality-rating.org.ua/ru/main;>
3. Податки та бухгалтерський облік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: basa.tav.kharkov.ua.
4. Право. України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.legal.cov.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html.
5. Українське право [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrpravo.com.